

2. problemska konferenca komunalnega gospodarstva
GZS – Zbornica komunalnega gospodarstva

NAČRTOVANJE LOKALNE GOSPODARSKE JAVNE INFRASTRUKTURE

Marko FATUR, univ.dipl.inž.grad.

Ljubljanski urbanistični zavod d.d.

Terme Olimia, Podčetrtek
27. september 2012

NAČRTOVANJE

Osnovna funkcija upravljanja, ki vključuje oblikovanje enega ali več podrobnih načrtov za doseganje optimalnega ravnovesja potrebe ali zahteve z razpoložljivimi viri

Proces načrtovanja

- določa cilje in ukrepe za doseganje ciljev,
- oblikuje strategije za njihovo uresničevanje,
- organizira ali ustvari potrebna sredstva in izvaja, usmerja in nadzoruje vse ukrepe pri njihovem pravilnem zaporediju

1. obstoj potrebe (kaj?)
2. postavljanie ciljev (kako? zakaj?)
3. ukrepi in strategije (kako?)
4. organiziranje (kako? s čim? kdaj?)
5. izvedba

LOKALNA GOSPODARSKA JAVNA INFRASTRUKTURA (GJI)

- objekti ali omrežja, ki so namenjeni opravljanju gospodarskih javnih služb skladno z zakonom
- gospodarska infrastruktura, ki je kot taká določena z zakonom ali odlokom lokalne skupnosti
- drugi objekti in omrežja v splošni rabi

LOKALNA SAMOUPRAVA IN GJI

- občina
  - . temeljna samoupravna lokalna skupnost
  - . opravlja lokalne zadeve javnega pomena in za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev

- občina (izvirne naloge)
  - . načrtuje prostorski razvoj
  - . opravlja naloge na področju posegov v prostor in graditve objektov
  - . zagotavlja javno službo gospodarjenja s stavbnimi zemljišči
  - . ureja, upravlja in skrbi za lokalne javne službe

- ...
  - . načrtovanje, gradnja, vzdrževanje GJI + sredstva

(LOKALNA) GOSPODARSKA JAVNA INFRASTRUKTURA

- zagotavlja temeljne pogoje za življenje in delo v naseljih
- izrazito v javnem interesu
- naselje in infrastruktura neločljivo povezana
  - . razvoj poselitve se mora nujno odraziti v razvoju infrastrukture
- razvoj GJI
  - . v naprej zagotovljen (vsaj sočasen)
  - . usklajen z ostalimi dejavniki v prostoru
  - . mora se izvajati prednostno

NALOGE

- obnova obstoječe GJI   → ohranjanje osnovne funkcije
- sistemski razvoj GJI   → povečanje zmogljivosti / kakovosti
- opremljanje stavbnih zemljišč   → zagotavljanje pogojev za gradnjo stavb

NAČRTOVANJE GJI

- sektorski načrti
  - sistemská funkcia
  - utemeljitev, pomen in funkcija v sistemu
  - temeljni dokumenti, koncepti, strategije, tehnični parametri
- prostorski akti
  - prostorska umestitev, pogoji za gradnjo
  - prostorizacija sektorskih načrtov
- **temelj za prenos v prostor / izvedbo**
- projektna dokumentacija
  - tehnične, lokacijske, funkcionalne, oblikovne značilnosti

→ **prenos v prostor / izvedba**

PROSTORSKO NAČRTOVANJE (1)

Zakon o prostorskem načrtovanju (UL RS 33/07....)

- določa vrste **prostorskih aktov**, njihovo vsebino in medsebojna razmerja ter postopke za njihovo pripravo in sprejem, **ureja opremljanje stavbnih zemljišč in delovanje PIS**
- cilj: omogočati **skladen prostorski razvoj z obravnavo in usklajevanjem različnih potreb in interesov razvoja z javnimi koristmi na področjih varstva okolja, ohranjanja narave in kulturne dediščine, varstva naravnih virov, obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.**

Zakon o urejanju prostora (UL RS 110/02....)

- **prostorski ukrepi - razlastitev in omejitev lastninske pravice (razlastitev in služnost v javno korist)**

PROSTORSKO NAČRTOVANJE (2)

Temeljna načela prostorskega načrtovanja:

- **načelo trajnostnega prostorskega razvoja** (razvojne potrebe vs. varstvene zahteve)
  - načelo javnosti
  - **načelo usmerjanja prostorskega razvoja naselij** (razvoj + upoštevanje trajnostne rabe naravnih virov, ohranjanja najboljših kmetijskih zemljišč, ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine + funkcionalna povezanost z obstoječim naseljem)
  - **načelo prevlade javnega interesa**
  - načelo ohranjanja prepoznavnih značilnosti prostora
  - načelo vključevanja varstva kulturne dediščine
  - **načelo strokovnosti**

PROSTORSKO NAČRTOVANJE (3)

- vpliv spremembe družbenega sistema (sistemsко načrtovanje, sistemski viri)
- lokalna samouprava 1995
- vzpostavljanje sistema (urejanja prostora), državna prostorska strategija
- ZGO, ZUreP 2002, ZPNačrt 2007, ZUPUDPP 2010, Δ 2012
- usklajevanje (povezovanje) interesov vs. sektorski režimi (izklučevanje)
- sektor ?
- stanje OPN (MzIP, 26.9.2012): 33 sprejetih, 3 v potrditvi, 64 predlog mnenja, 2 dop. osn.

PROSTORSKI AKTI

- državni - državni strateški prostorski načrt, državni prostorski načrt
  - občinski - občinski prostorski načrt (strateški in izvedbeni del, lahko strateški del kot samostojen akt), občinski podrobni prostorski načrt
  - medobčinski (skupni) prostorski akti (državnega in regionalnega pomena, državnega in lokalnega pomena, princip subsidiarnosti) - regionalni prostorski načrt
- REGIJA!?
- strateška raven: DSNP, OPN/SPN, RPN (sedaj SPRS, PRS, osnRZPR)
  - izvedbena raven: DPN, (RPN), OPN/IPN, OPPN

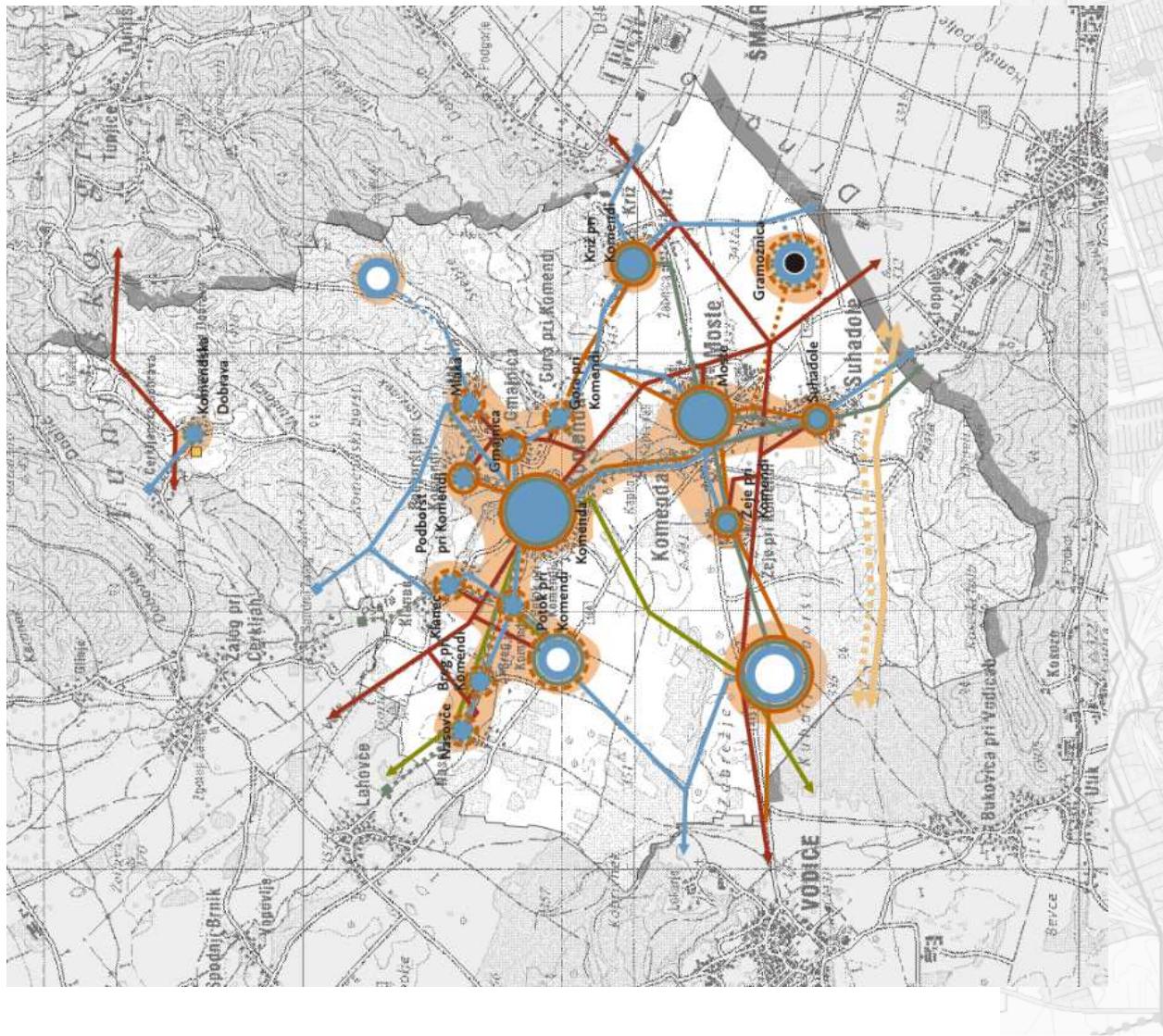

VSEBINA OPN (ZPNačrt, Pravilnik o vsebini ... OPN ...)

Strateški del

- izhodišča in cilji ter zasnova in usmeritve prostorskega razvoja občine
- podaja **zasnovo gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena**
- določa območja v občini, kjer je potrebna dopolnitven ali obnova omrežij in objektov GJI v večjem obsegu
- edini celovit občinski razvojni akt
- temeljni razvojni dokument (ambicija?)

vir: OPN Komenda

OBVEZNE VSEBINE OPN (ZPNačrt, Pravilnik o vsebini ... OPN ...)

Izvedbeni del

- določa pogoje za umreščanje objektov v prostor
- podrobna namenska raba prostora
- pogoji glede priključevanja objektov na GJI
- obstoječa in predvidena omrežja in objekte gospodarske javne infrastrukture, na katera se morajo posamezna območja obvezno priključiti, in obveznosti, ki izhajajo iz tega (samooskrba!?)
- potek obstoječih in predvidenih omrežij ter objektov gospodarske javne infrastrukture in GJD
- omrežja in objekti gospodarske javne infrastrukture in GJD, ki jih je treba obnoviti

PROBLEMATIKA OPN

- zahtevane obsežne vsebine (strateški in izvedbeni akt hkrati)
- odsotnost regionalnega nivoja (strateško načrtovanje, podvajanje funkcij, subsidiarna pristojnost – strateški akti, zdrževanje oskrbnih sistemov)
- odsotnost komunalne ekonomike
- podrejenost javnega interesa zasebnemu (generalizacija in fleksibilnost PIA)
- nujne kvalitetne strokovne podlage (čas? denar? učinek!) – sektorski dokumenti!

ZNAČILNOSTI OPN GLEDE GJI

- prikaz obstoječe in načrtovane GJI: celovita strokovna podlaga, za celo območje občine – nova generacija prostorskih aktov! dodana vrednost! naknadna uporaba / razvoj!
- podrobnost obravnavе GJI (na parcelo natančno!)
- OPN – izvedbeni del glede GJI nepregleden
  - zagotavljanje javnega interesa – nujno uvajanje regulacij (uporaba razlastitve / omejitve lastninske pravice za zagotavljanje gradnje GJI)
- OPN / IPN se iz planskega dokumenta spreminja v dinamično razvojnega
- nujno je prepozнатi vlogo občine pri usmerjanju razvoja v prostoru (usmerjanje poselitve ob vnaprejšnji ali hkratni izgradnji infrastrukture)
- nedeljavnost razvoja GJI: zaostajanje v razvoju, investitorji diktirajo razvoj, stihiski prostorski razvoj, stalna sanacija stanja, zmanjšanje prihodkov

VSEBINA OPN GLEDE GJI – izvedbeni del

- namenska raba GJI (prometne infrastrukture, območja okoljske infrastrukture, območja energetske infrastrukture, območja GJI v drugih namenskih rabah)

- obstoječa omrežja in objekti GJI+GJD (upravljavci GJI, GJD, GURS)
  - . regulacijska linija (RL) obstoječega GJD / javnih površin
- načrtovana omrežja in objekti GJI+GJD
  - . podatki o načrtovani prometni infrastrukturi – RL za GJD / javne površine !
  - . nova GJI (kjer je ni) za celotni IPN: (i) strokovne podlage ! (ii) uporaba javnih površin / RL, (iii) v RL se vrše novo GJI
  - . omrežja in objekti GJI+GJD za obnovo
  - . obveznosti oziroma načini priključevanja na omrežja in objekte GJI+GJD
  - . omejitve rabe prostora zaradi varovalnih pasov GJI
- faznost izvedbe OPN / IPN (prioritete prostorskega razvoja
- gradnja GJI: vse v IPN na parcelo natančno – PGD + razlastitev, služnost v JK ostalo v DPN, OPPN – lokacije/trase niso določene/znane

Ali je lahko GJI v IPN tako natančna? Vedno in v vsaki občini? Manjka vmesna faza potrjevanja prostorskih rešitev za manjša območja (nekdanje LD)?

ZNAČILNOSTI OPPN

- najbolji pogosti PIA
- trend: prilagodljivi, nevezujoči, nedefinirani
- izrazito podrejeni zasebnim iniciativam
- komunalna ekonomika: program opremljanja?
- pomembne strokovne podlage za GJI
- OPPN izključno za GJI

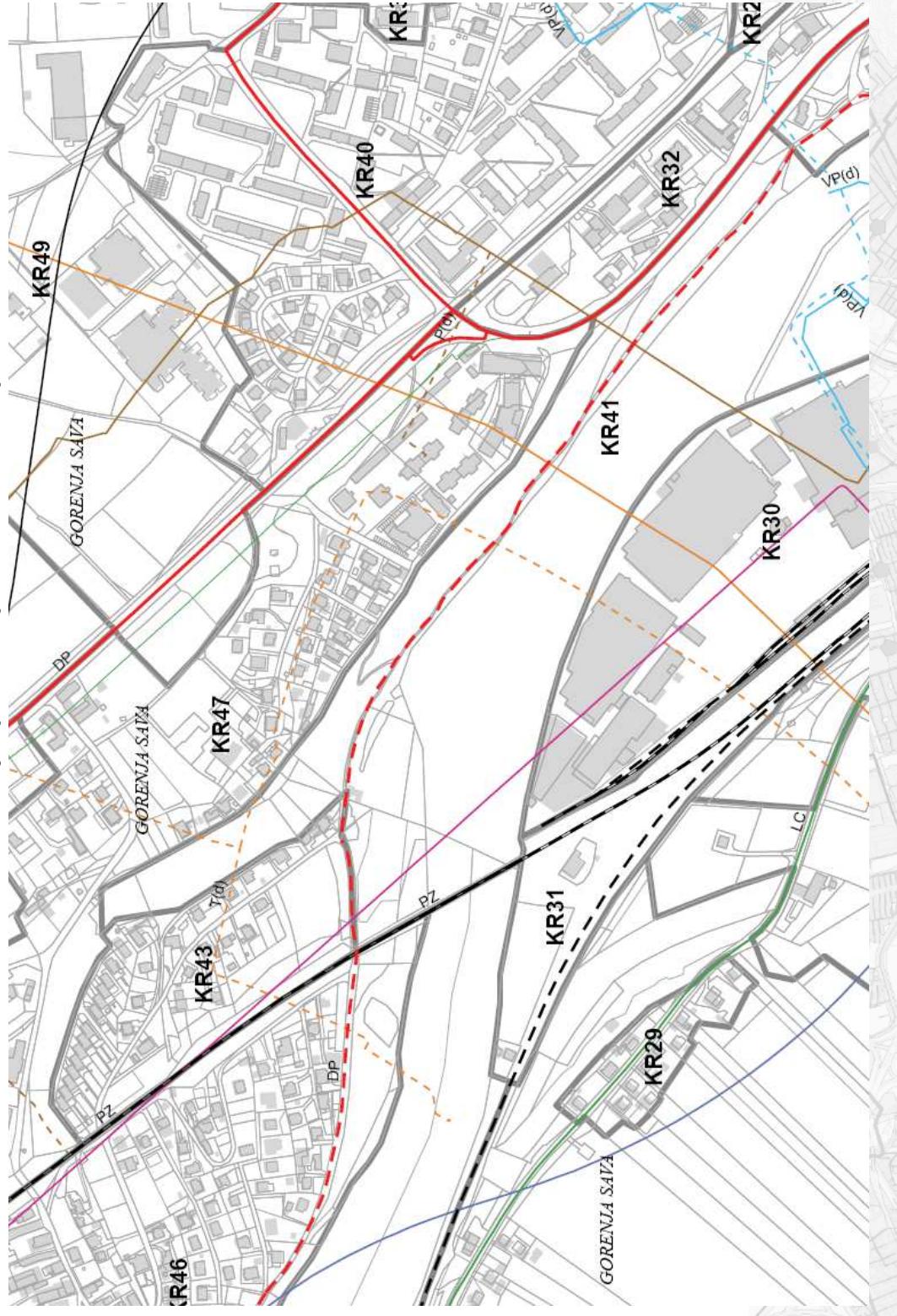

OPN št. 1 nenatančnost ?

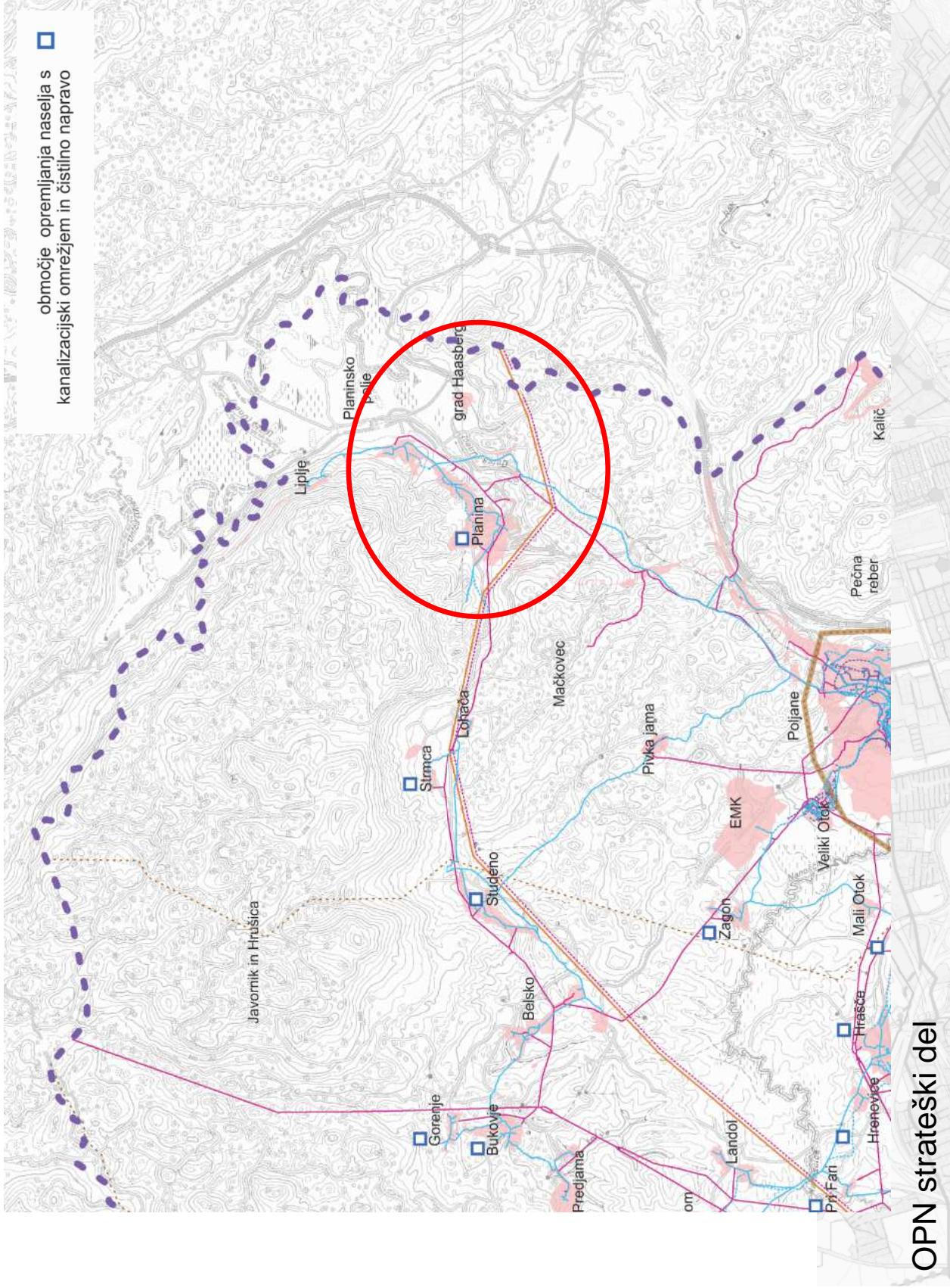
PRIKAZ OBMOČIJ ENOT UREJANJA IN GJI

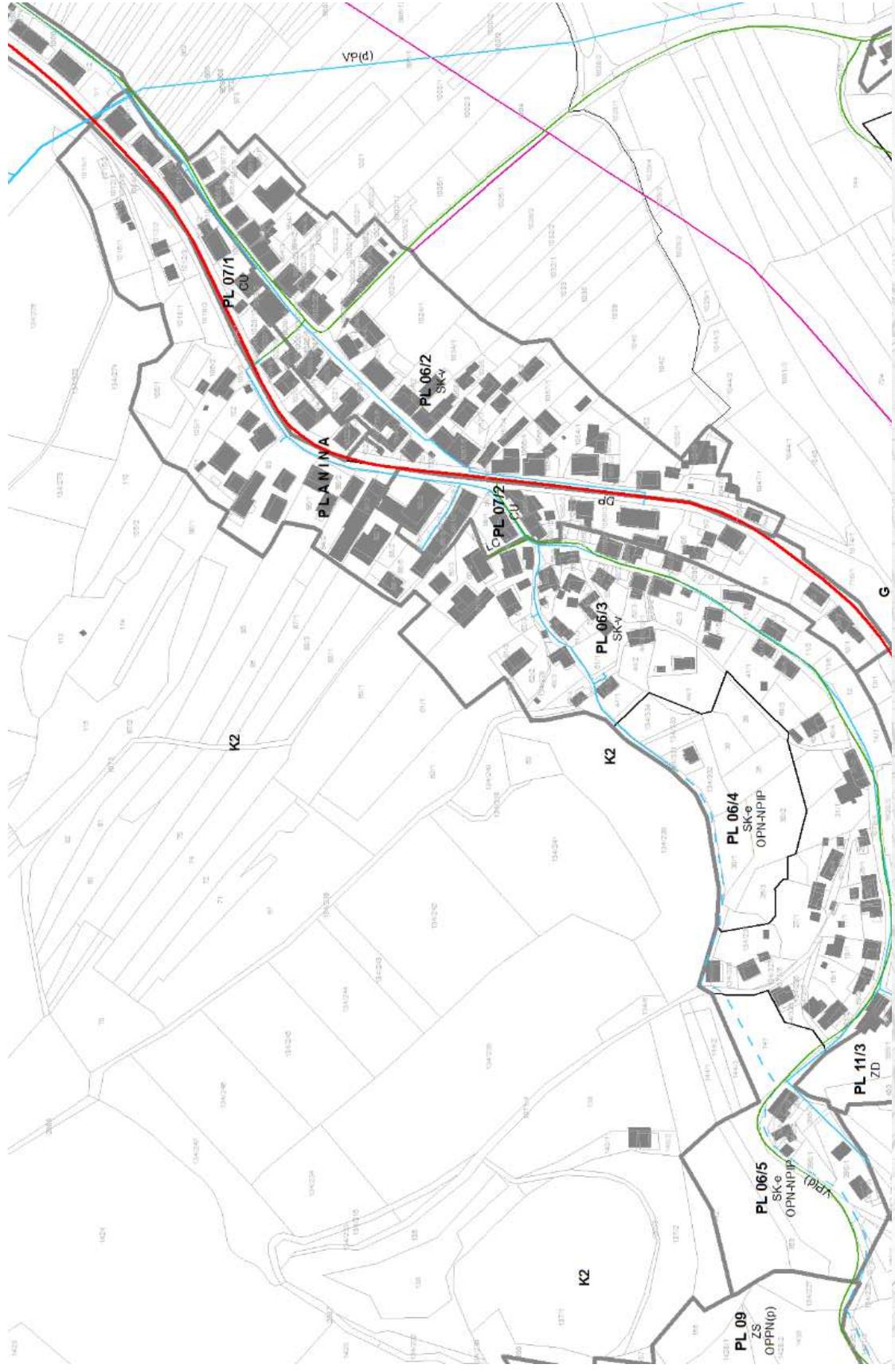
(Oblikovala grafičnega dela OPN)
http://www.mzip.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/veljavni_predpisi/veljavni_predpisi_s_podrocja_prostora/zakon_o_prostorskem_nacrtovanju/

vir: MZIP

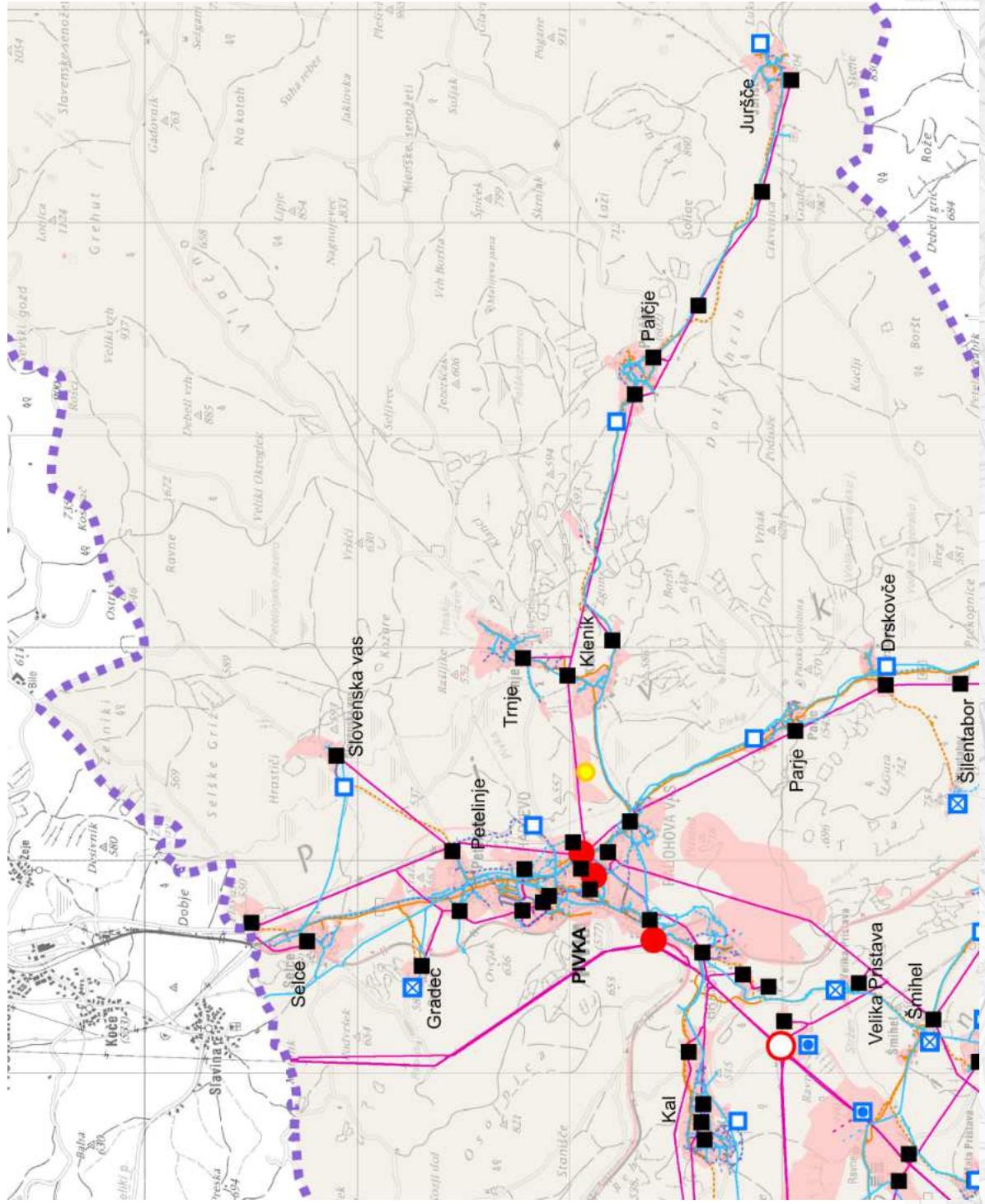

OPN izvedbeni del – načrtovanje GJI ? zamujena priložnost ?

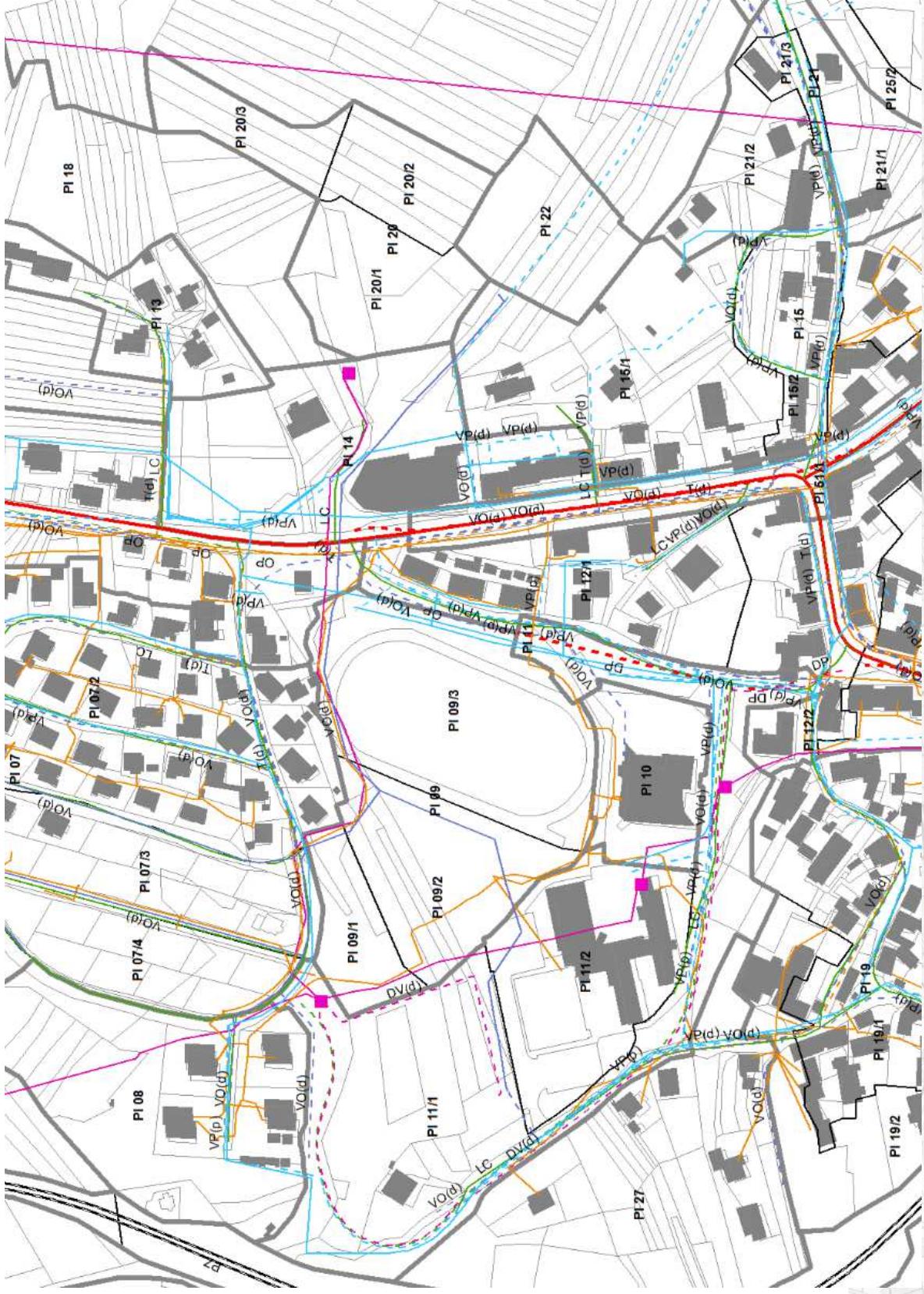
vir: MzIP

Načrtovanje lokalne gospodarske javne infrastrukture
Marko Fatur, LUZ d.d.

OPN strateški del – dobra praksa

vir: MzIP

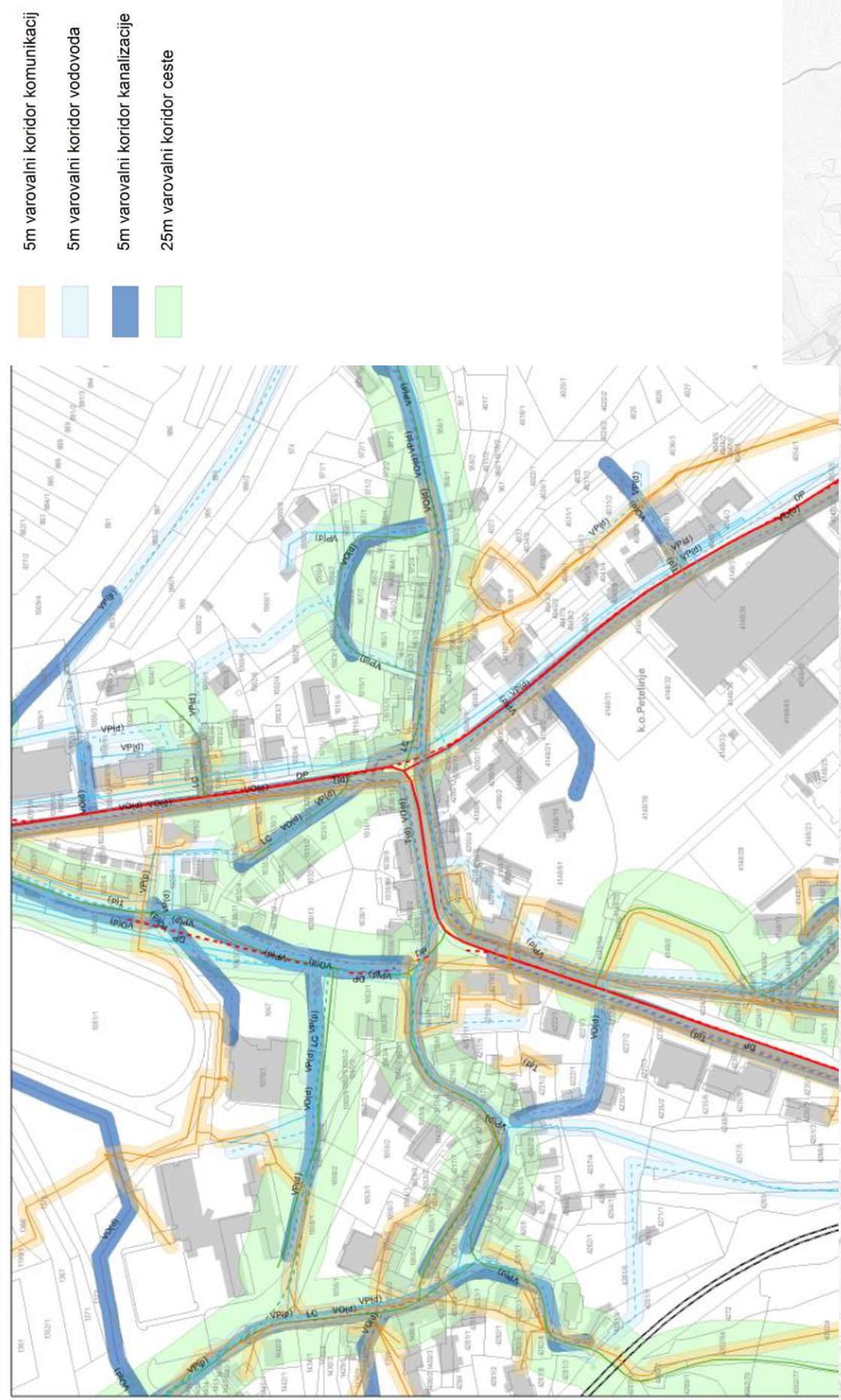

OPN izvedbeni del – dobra praksa

vir: MzIP

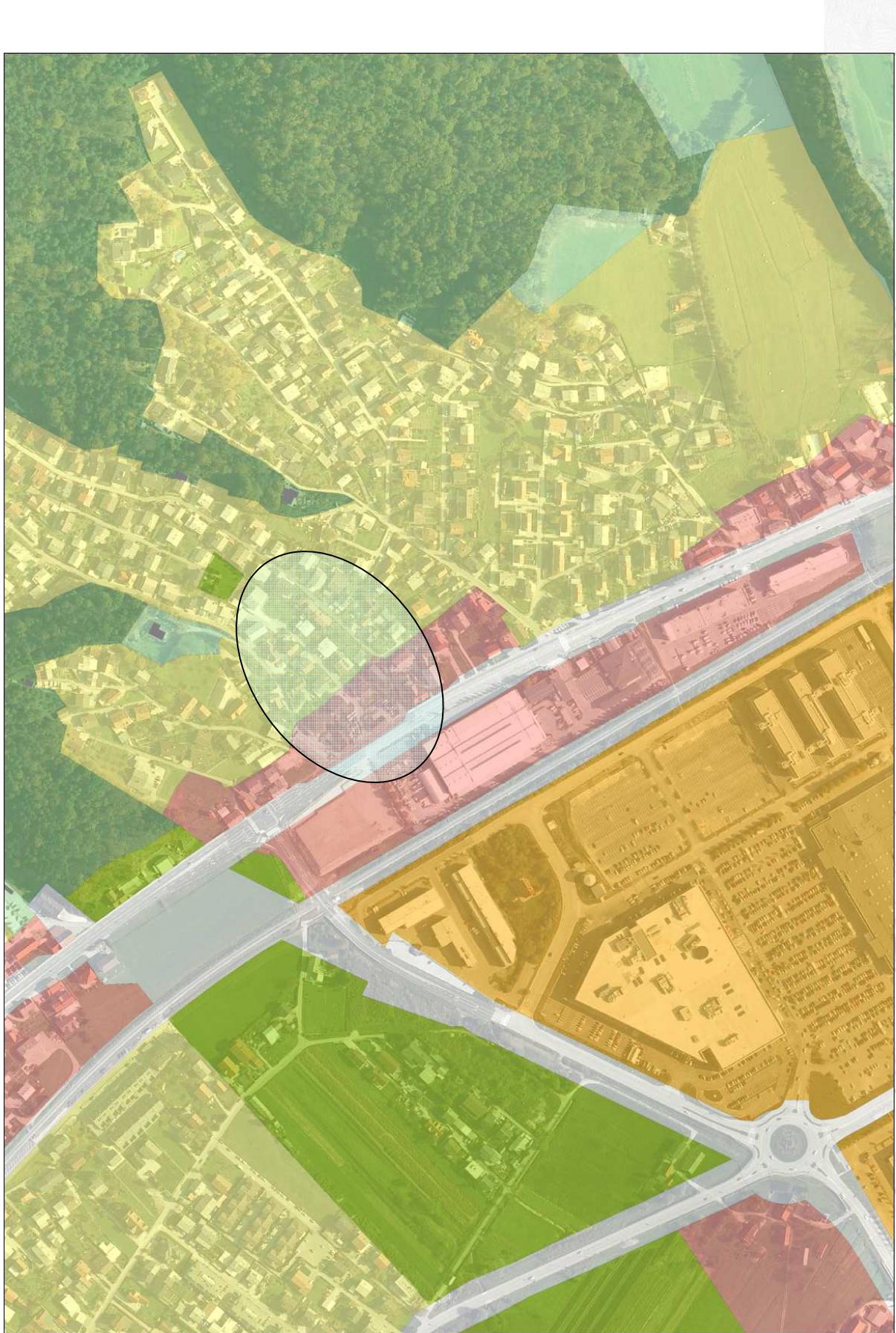
PRIKAZ VAROVALNIH KORIDORJEV LOKALNE GOSPODARSKE JAVNE INFRASTRUKTURE

OPN izvedbeni del – dobra praksa

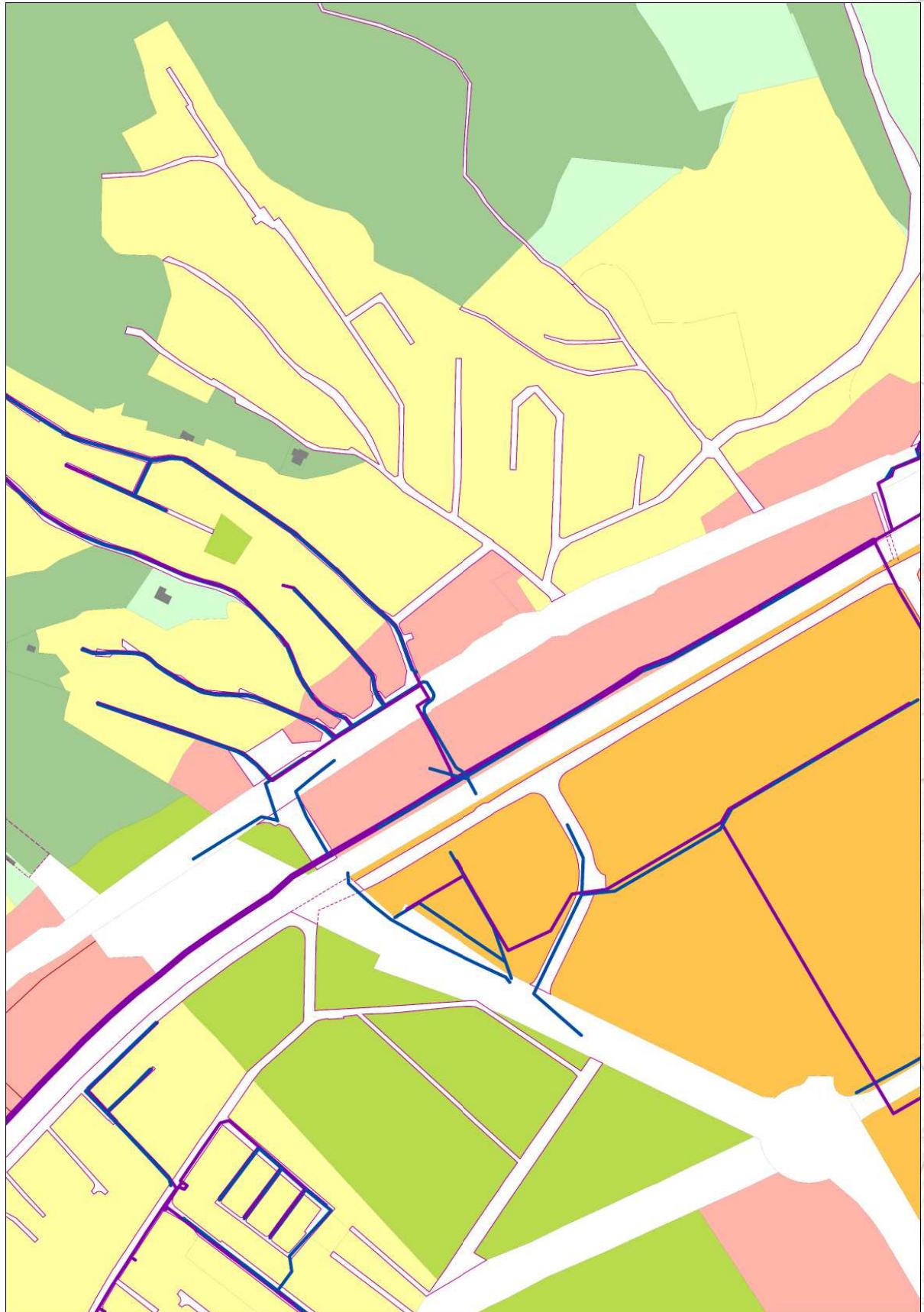

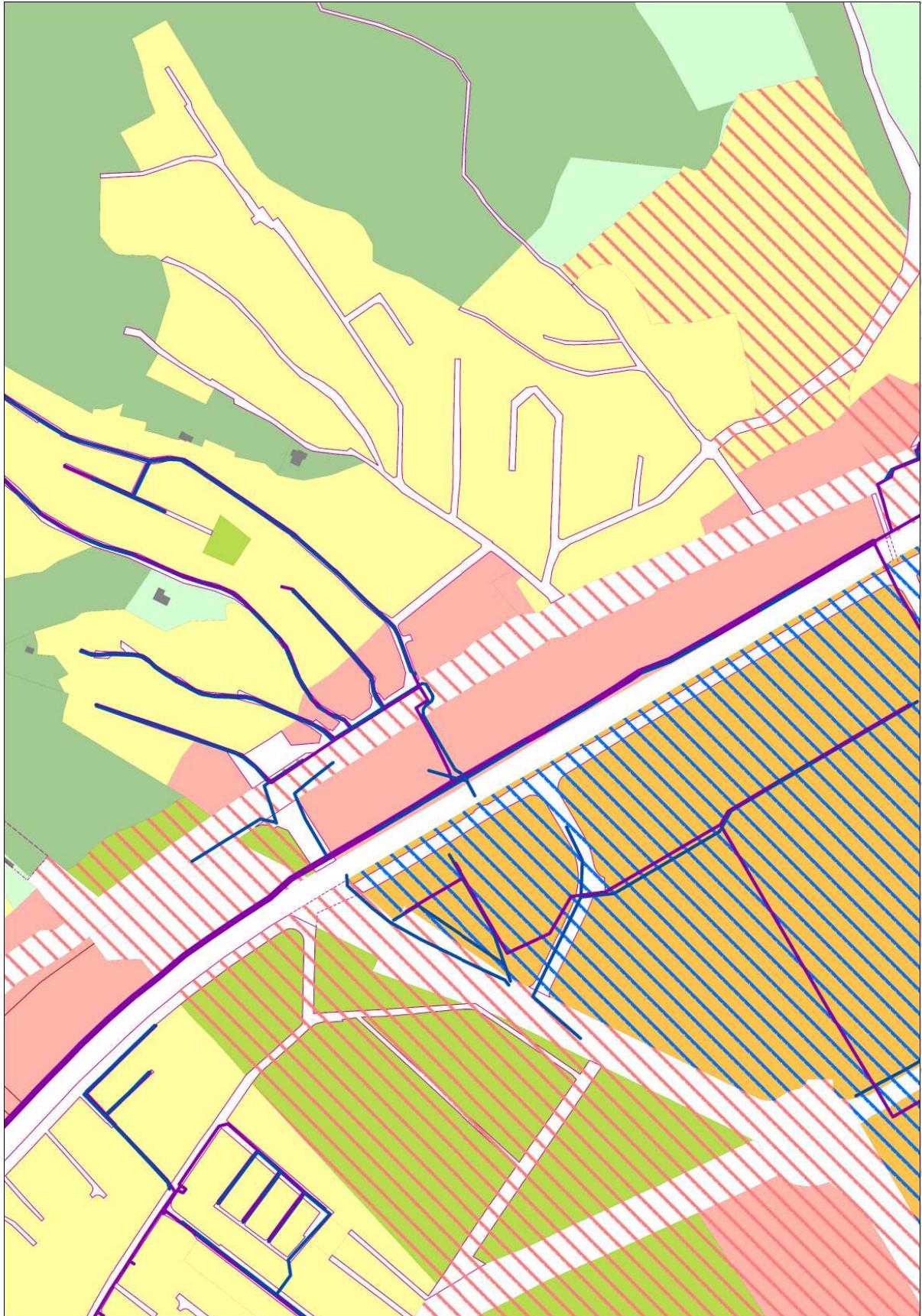
OPN izvedbeni del – namenska raba prostora

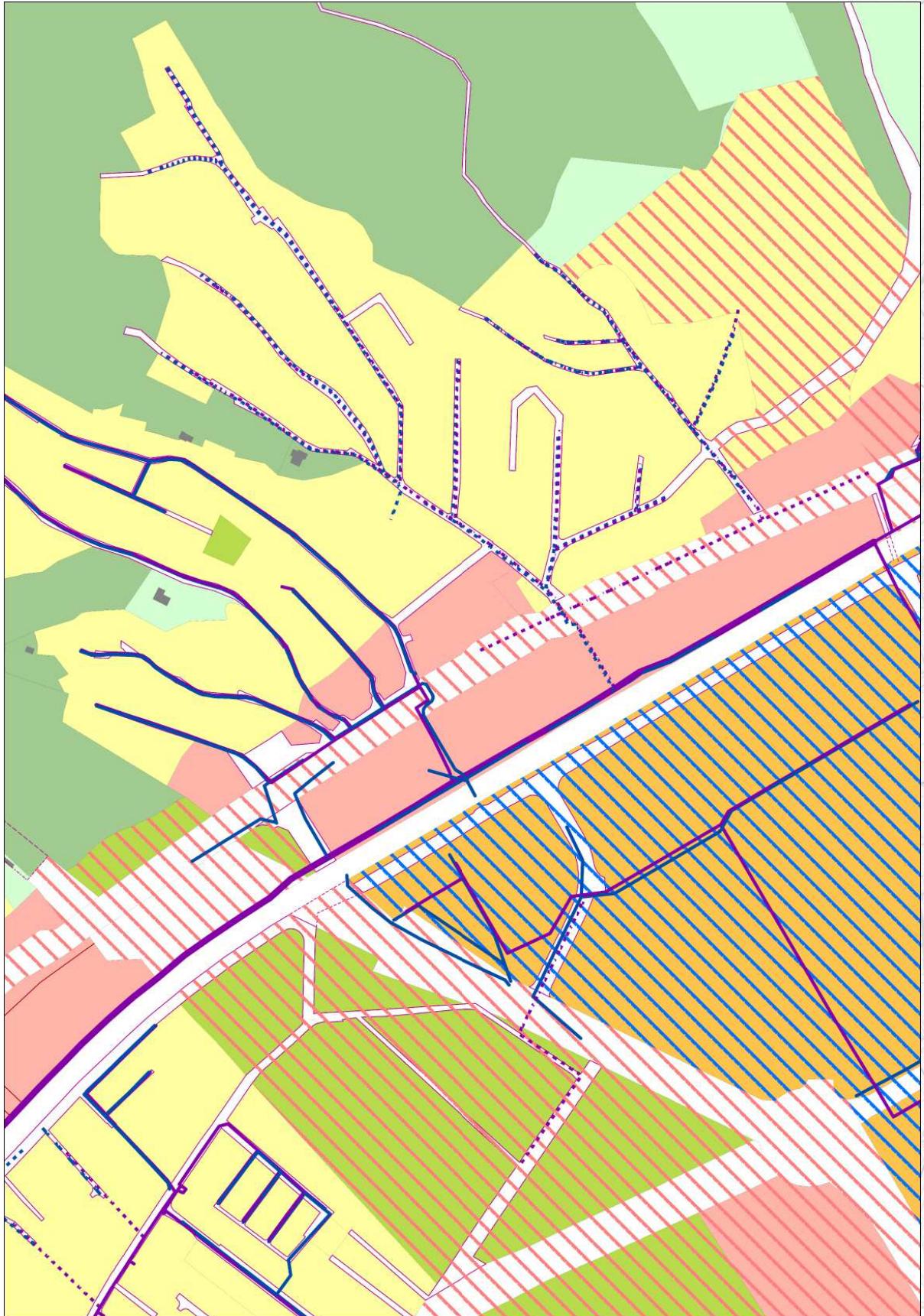

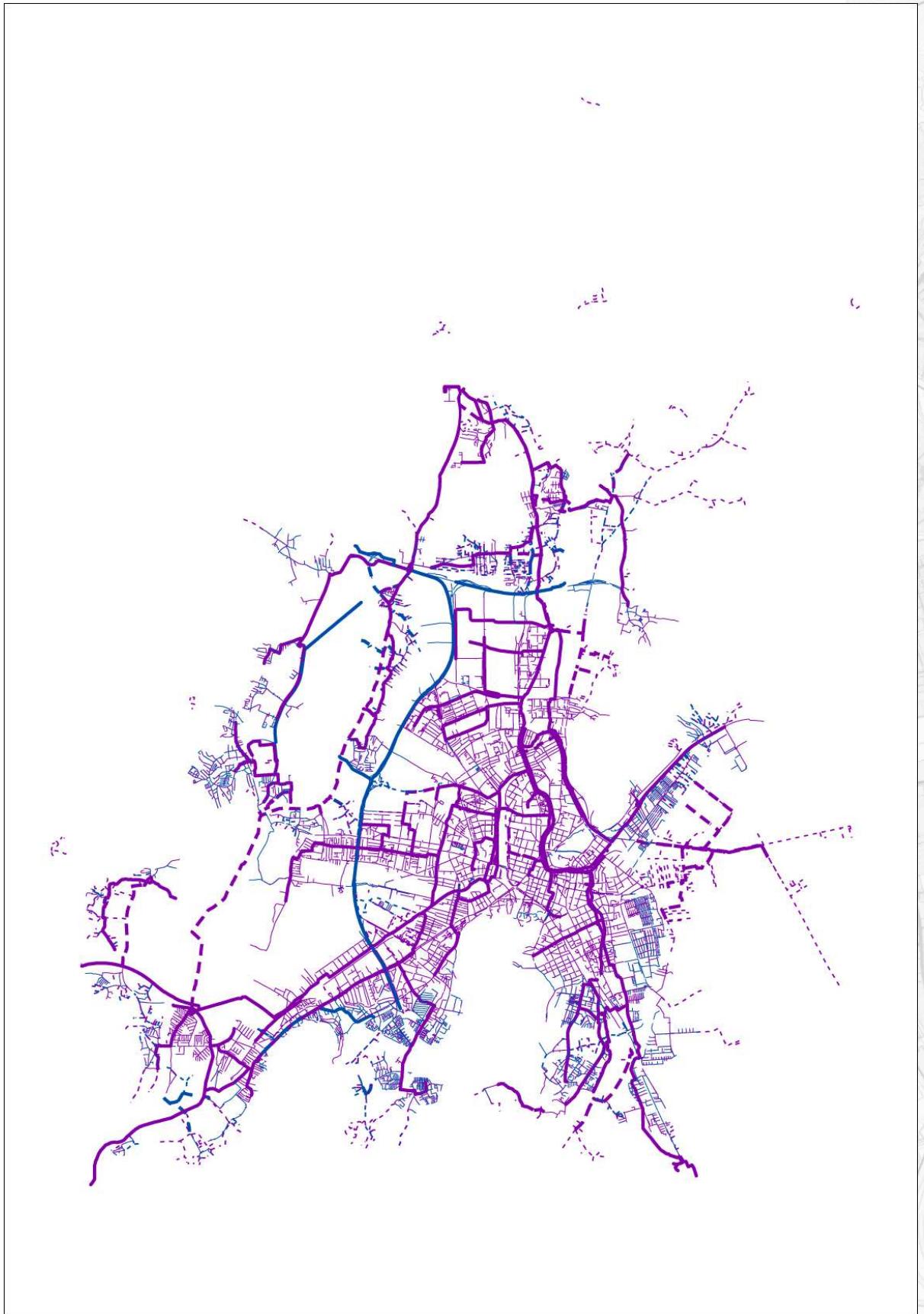

OPN izvedbeni del – prikaz obstoječe GJI

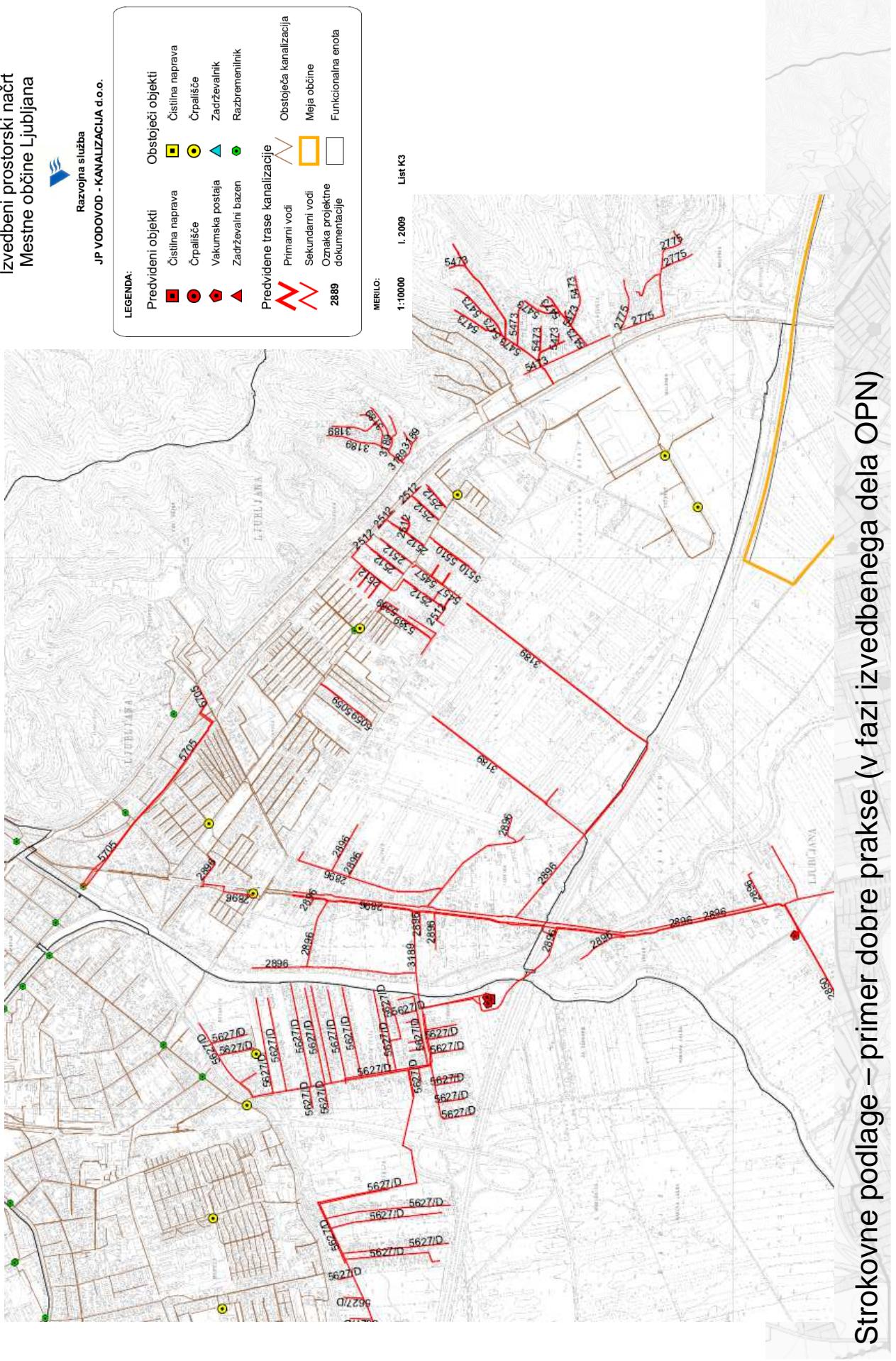

Strokovne podlage za
Izvedbeni prostorski načrt
Mestne občine Ljubljana

Razvojna služba
JP VODOVOD - KANALIZACIJA d.o.o.

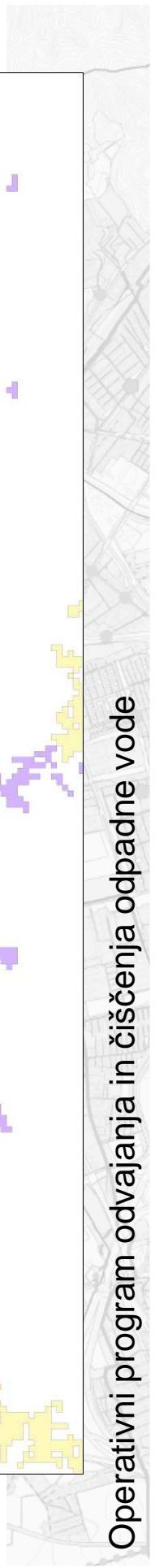
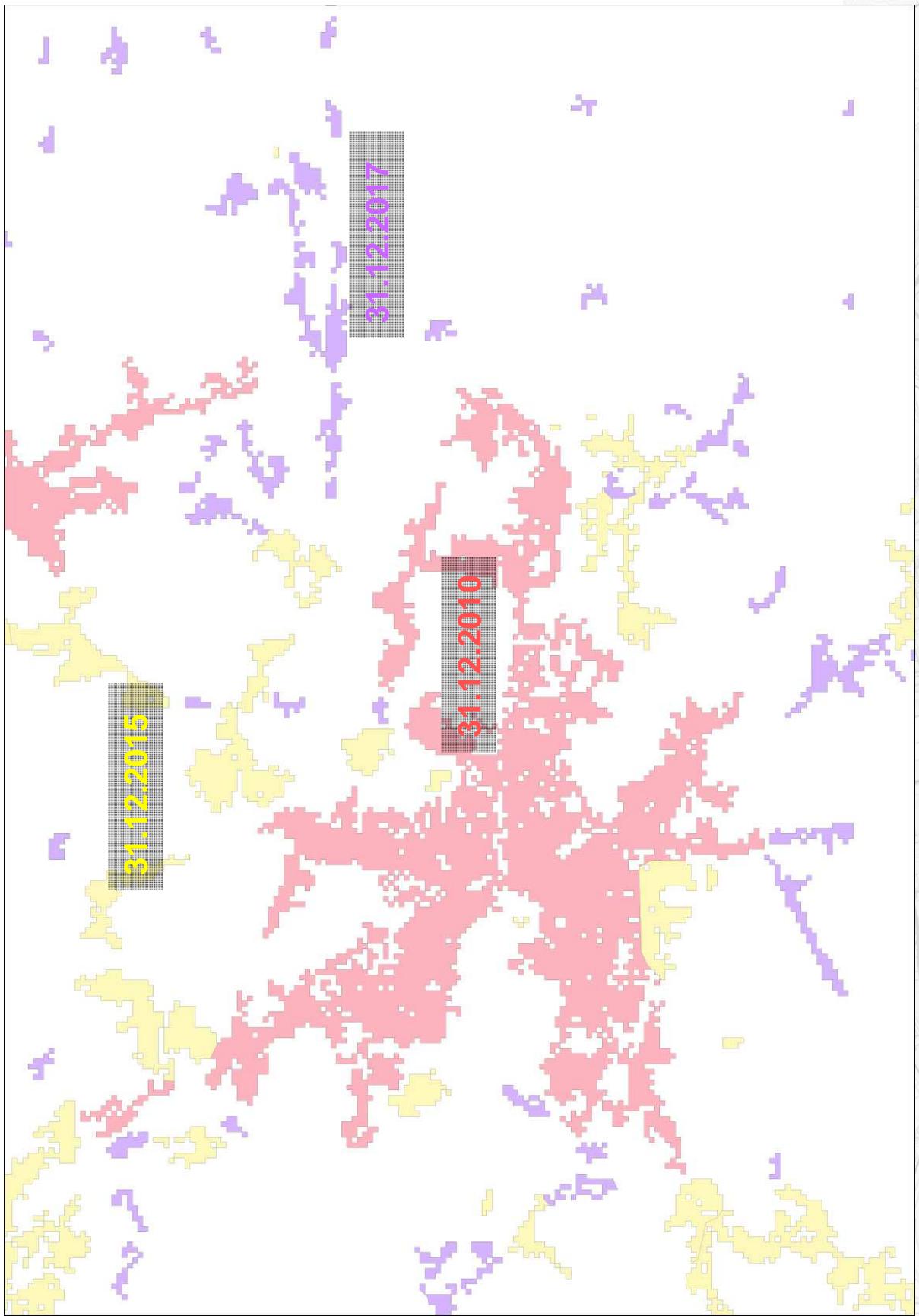

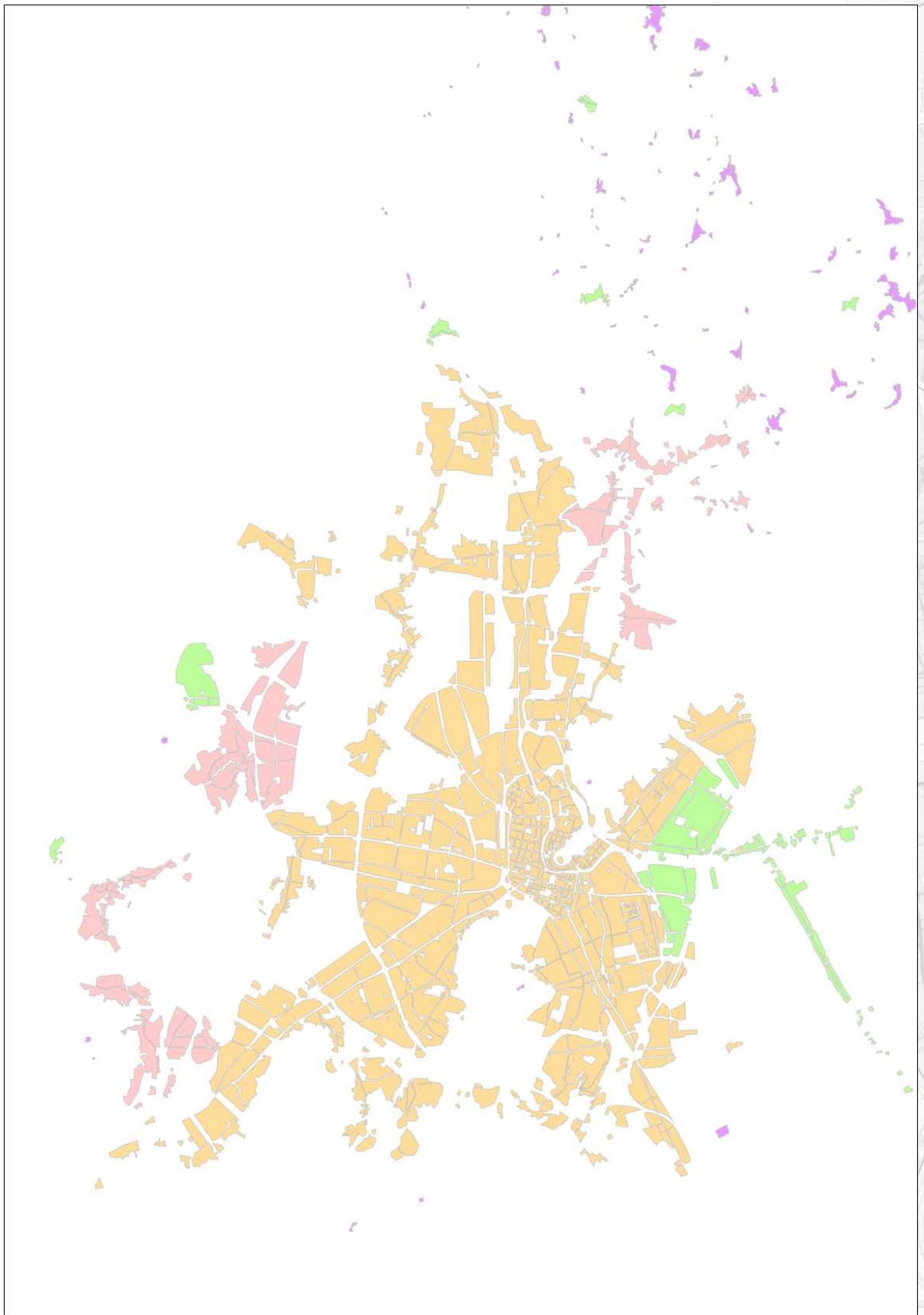
Območja lokalnih javnih kanalizacijskih sistemov, ki se bodo dolgoročno priključili na centralni kanalizacijski sistem

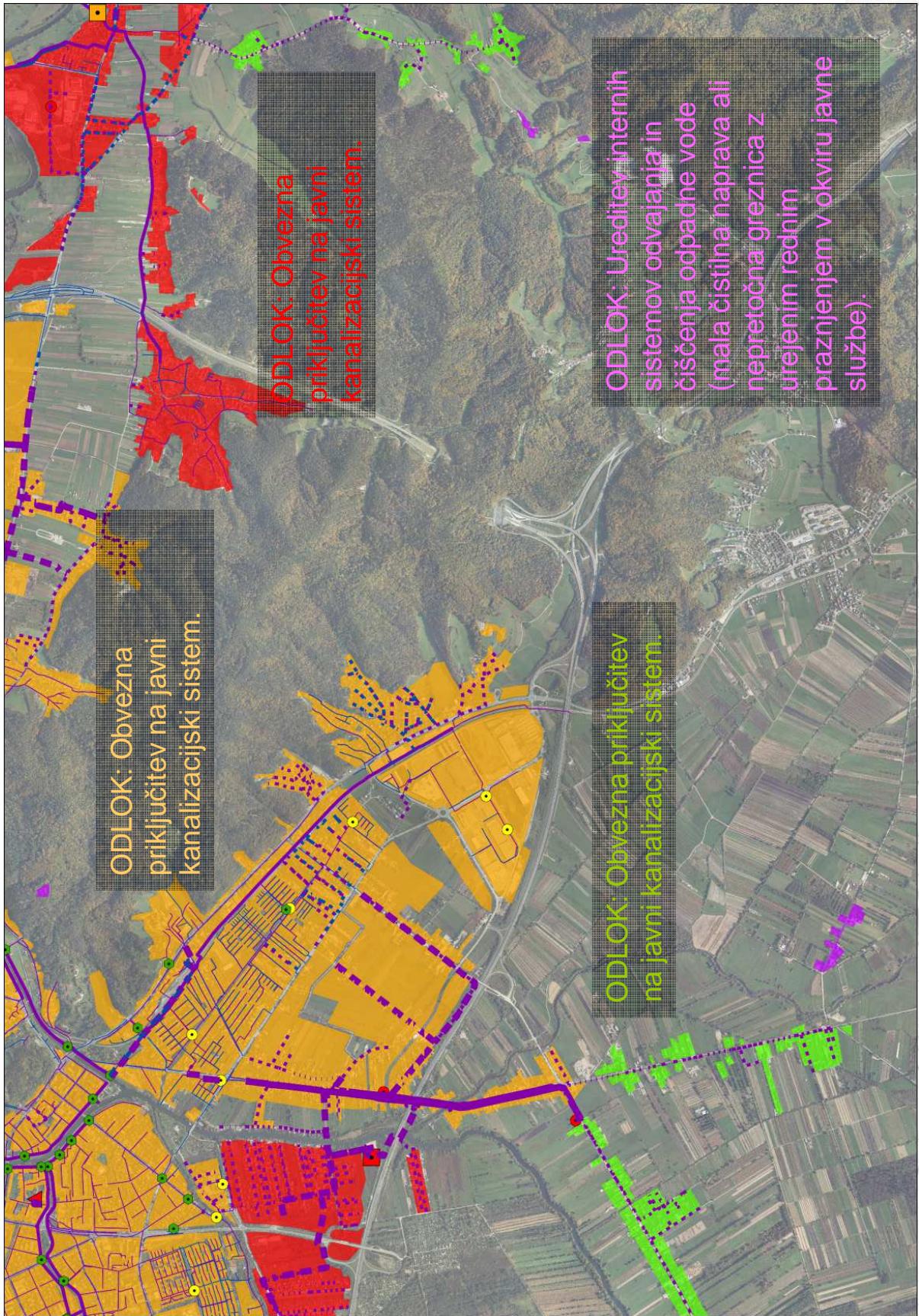
Območja centralnega javnega kanalizacijskega sistema

Območja lokalnih javnih kanalizacijskih sistemov

OPN – obveznost priključevanja (odnos do zadnjih zakonskih sprememb - samooskrba?)

KOMUNALNO OPREMLJENO ZEMLJIŠČE vs. SAMOOOSKRBA

- Gradnja stavb dopustna le na komunalno opremljenih zemljiščih (že zgrajena komunalna oprema ali načrtovana v NRP občine)
- Gradnja stavb dopustna tudi na komunalno neopremljenih zemljiščih (komunala oprema se gradi sočasno ali investitor zagotovi samooskrbo objekta)
- Samoooskrba – nov zakonski termin
  - . nejasen položaj za lokalne skupnosti
  - . načrtujejo GJI v svojih prostorskih aktih
  - . sistemski zmeda na področju GJI

Komunalna oprema za samooskrbo objekta na področju oskrbe s pitno vodo in področju odvajanja ter čiščenja komunalne odpadne vode se lahko uporablja le na območjih, ki niso **opremljena(?)** s to gospodarsko javno infrastrukturo (najpozneje do opremjanja stavbnega zemljišča z GJI v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja)

OPREMLJANJE STAVBNIH ZEMLJIŠČ

- občina zagotavlja gradnjo komunalne opreme
- stanje: pogodbе o opremljanju
- uspešno v času konjunkture
- usmerjanje razvoja v prostoru ? naloga občine ! (dejansko: investitorji)
- heterogenost oskrbnih območij (razprševanje poselitve namesto zgoščevanja)

CELOVITO NAČRTOVANJE GJI

Aktivna vloga občine, vso novo GJI je treba načrtovati in spremljati v vseh fazah

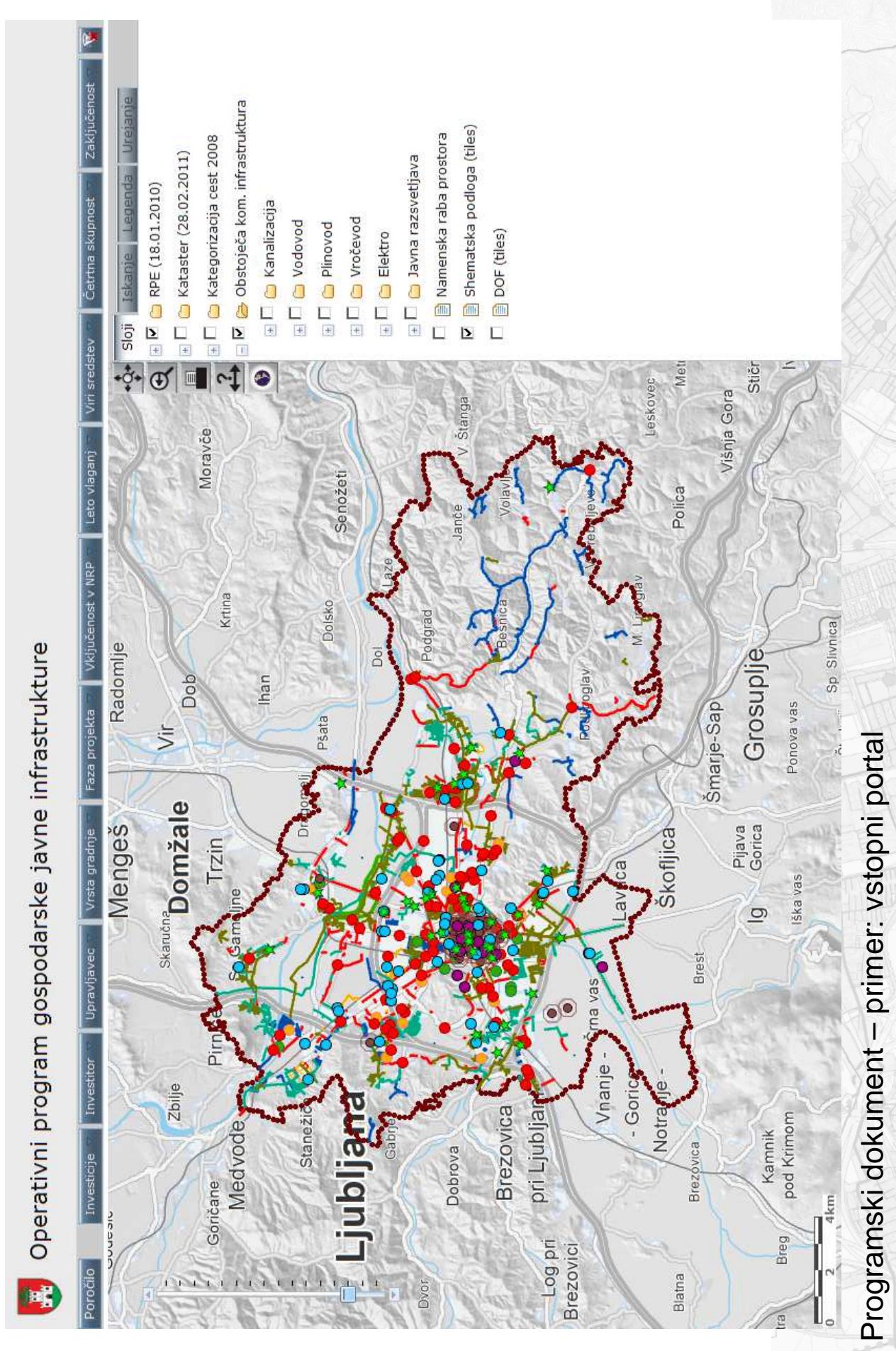
Izdelava celovitega **programskega dokumenta za vso načrtovano infrastrukturo**

- prepoznati koristi (sektorski dokument, OPN in nadaljnje projektno vodenje)
- zagotovljena medsebojna prostorska, časovna in finančna uskladitev
- izrazito operativno – izvajalska funkcija
- osnova za celovito in dolgoročno načrtovanje
- usmeritev občine glede razvoja in gradnje GJI oziroma opremljanja stavbnih zemljišč - jasne usmeritve investitorjem
- sprotno preverjanje postavljenih ciljev in kontrola izvajanja programa,
- celovit, vendar fleksibilen in prilagodljiv

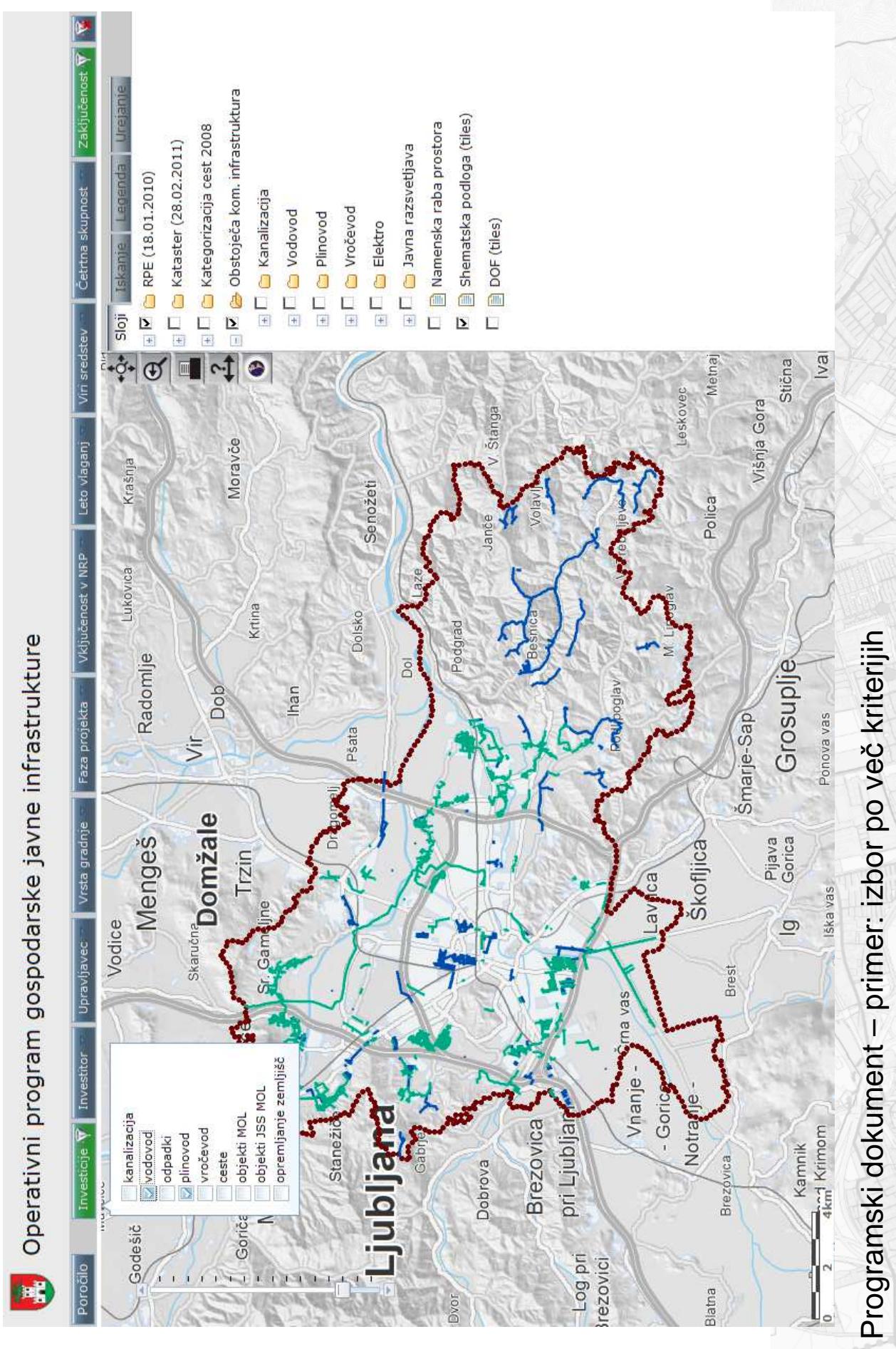
Operativni program gospodarske javne infrastrukture

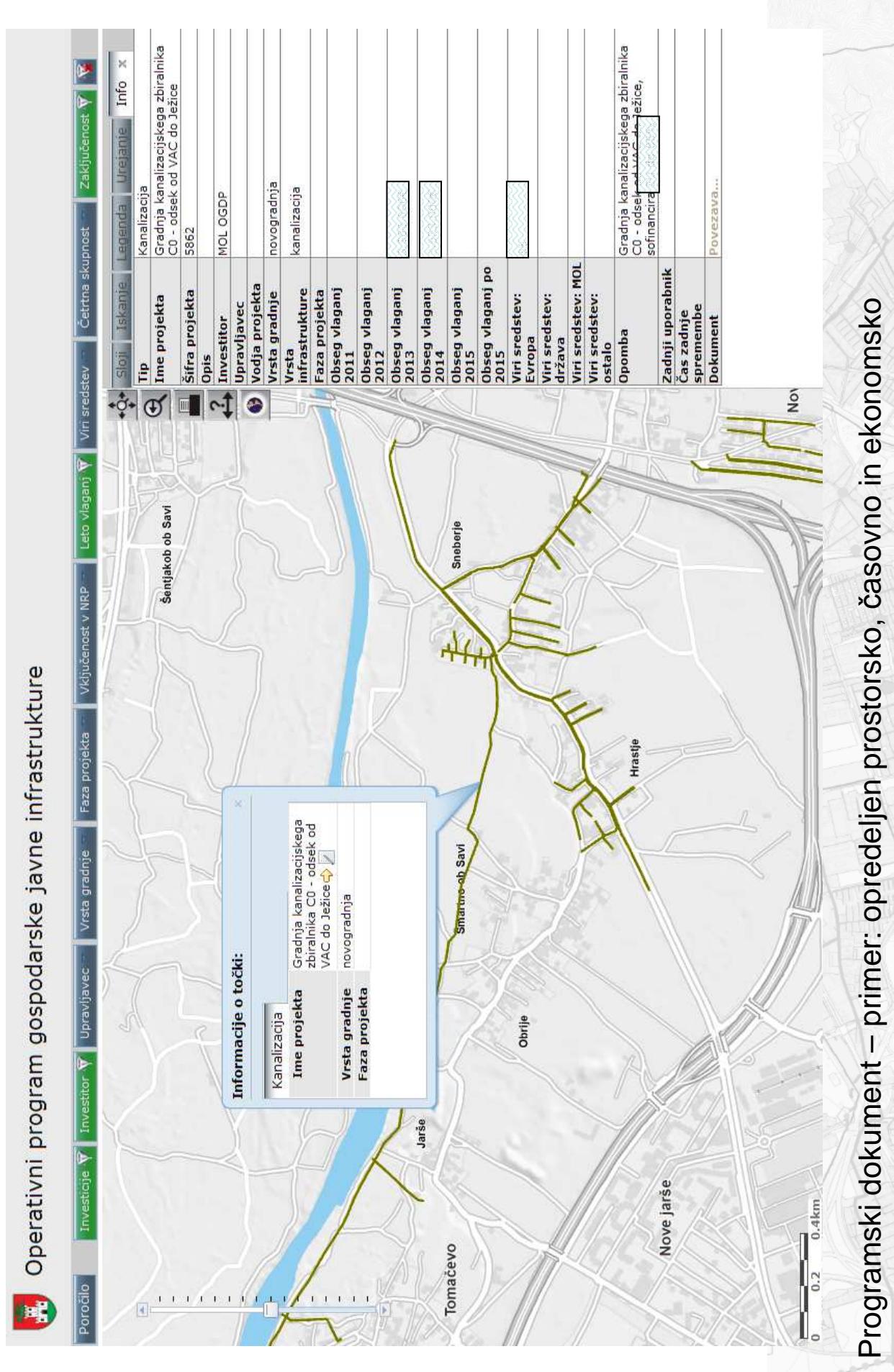
Programski dokument – primer: vstopni portal

Operativni program gospodarske javne infrastrukture

Programski dokument – primer: izbor po več kriterijih

Načrtovanje lokalne gospodarske javne infrastrukture

Marko Fatur, LUZ d.d.

Operativni program gospodarske javne infrastrukture

Poročilo Investitor V Upravljavec Vrsta gradnje Faza projekta Leto vlaganja V Vključenost v NRP Četrtna skupnost Zaključenost V

Urejanje Slajd Iskanje Legenda Dodajanje Prikazi na mapi Izbrisati

Urejanje elementa 77 iz sloja Kanalizacija

Luz_ID 20008 LEN Vrsta infrastrukture Kanalizacija Tip Kanalizacija Ime projekta Gradnja kanalizacijskega zbiratnika C0 - odsek od Šifra projekta 3862 Opis Investor Upravljavec Vodja projekta Vrsta gradnje Novogradnja Faza projekta Datum zaključka vključenost v NRP Obseg vlaganj Obseg vlaganj 2012 Obseg vlaganj 2013 Obseg vlaganj 2014 Obseg vlaganj 2015 Obseg vlaganj po

Programski dokument – primer: urejevalni način

Načrtovanje lokalne gospodarske javne infrastrukture
Marko Fatur, LUZ d.d.

Operativni program gospodarske javne infrastrukture

Poročilo

Investicije ▼

Upravljavec

Vrsta gradnje

Faza projekta

Vrijeme v NRP

Leto vlaganja ▼

Viri sredstev

Četrtna skupnost

Zaključenost ▼

Sloji

Iskanje

Legenda

Urejanje

Info X

Hitri iskalec

Hišne številke

Pancele

Iskanje: vinterca

Išči

Kanalizacija [1]

Projekt: Gradnja kanalizacije na Rudniku (Ulica S. Rudnik, Vinterca)

Investitor: MOL OGDP, Faza projekta:

Plinovod [1]

Vodovod [2]

Projekt: PLINOVOD VINTERCA III. FAZA ↗

Investitor: Energetika, Faza projekta:

Projekt: Obnova vodovodov v Spodnjem Rudniku (Sp. Rudnik c.I., II., III., IV., V., Hudourniška ul. in Vinterca - vse po celotnih ulicah); DN 100-3951 m ↗

Investitor: VO KA, Faza projekta:

Ostalo [1]

Projekt: 040 - Naselje Vinterca - II. Faza ↗

Investitor: MOL SRPL, Faza projekta:

Hišne številke [26]

Ulice [1]

1 izbran objekt

50 100m

Rudnik

Spodnji Rudnik I

Spodnji Rudnik II

Vinterca

Spodnji Rudnik III

Spodnji Rudnik IV

SEMANAR

Cvetkovska ulica

Ukmarjevska ulica

ELECLERC

Kumeljavska ulica

Jurčkova cesta

Lorenzova cesta

Potna Orle

Dojenjska cesta

Rudnik

Programski dokument – iskalnik

Usklajevanje posegov v prostor

	• Slike • pregleda	• Izmejne pravilnosti	• Upravljanje	• Upravljanje	• Vrednost prostornice	• Vrednost vrednotenja	• Ciljni vzorec				
							• Ciljni vzorec				
Eraž	027 - Tehniški park Ljubljana						MOL, SRP				
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija v naselju Medno - del	Gradiščna kanalizacija v naselju Medno - del		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija na Ravnini (Ravniki I, II, Pot na Orie)	Gradiščna kanalizacija na Ravnini (Ravniki I, II, Pot na Orie)		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija od Zuževe vase do A7 na Dolgem mostu	Gradiščna kanalizacija od Zuževe vase do A7 na Dolgem mostu		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija po Zadrušni cesti (od VAC do Zapovednice)	Gradiščna kanalizacija po Zadrušni cesti (od VAC do Zapovednice)		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija v naselju Gornji Ravniki	Gradiščna kanalizacija v naselju Gornji Ravniki		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija v naselju Hrastje	Gradiščna kanalizacija v naselju Hrastje		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija v naselju Polje (med Rjavo cesto in Zadrušno cesto)	Gradiščna kanalizacija v naselju Polje (med Rjavo cesto in Zadrušno cesto)		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija v naselju Rastca	Gradiščna kanalizacija v naselju Rastca		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija v naselju Šestro	Gradiščna kanalizacija v naselju Šestro		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija v naselju Župče (Namogorščina - del)	Gradiščna kanalizacija v naselju Župče (Namogorščina - del)		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija v Novem Polju	Gradiščna kanalizacija v Novem Polju		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija v Spodnji Hrušici (Krožna pot, Česta v Kotanji)	Gradiščna kanalizacija v Spodnji Hrušici (Krožna pot, Česta v Kotanji)		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija v Šmarinem (Gustindževa, Šmarino, Ptanički, U, Jotka Štrukla)	Gradiščna kanalizacija v Šmarinem (Gustindževa, Šmarino, Ptanički, U, Jotka Štrukla)		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija v Venčan (C, 30. avgusta, Papičnik trg)	Gradiščna kanalizacija v Venčan (C, 30. avgusta, Papičnik trg)		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacijska zbirnilnica CO - odsek do jezdcev do CN Brod	Gradiščna kanalizacijska zbirnilnica CO - odsek do jezdcev do CN Brod		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Gradiščna kanalizacija v Zagornjem Kastiju (Kastijala cesta od 140 do 70)	Gradiščna kanalizacija v Zagornjem Kastiju (Kastijala cesta od 140 do 70)		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Ilokova od Zadrušni cesti	Ilokova od Zadrušni cesti		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Kozarje (Španova, Kozarata, U, Japla, Travnica)	Kozarje (Španova, Kozarata, U, Japla, Travnica)		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Tiržaška od 437 proti zandou	Tiržaška od 437 proti zandou		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	0	Urejitev kanalizacije za izvod jazrnih voda zaradi urejene Maršala grana in Evakatskega jezu do izvira Ljubljansko	Urejitev kanalizacije za izvod jazrnih voda zaradi urejene Maršala grana in Evakatskega jezu do izvira Ljubljansko		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	5802	Gradiščna kanalizacijska zbirnilnica CO - odsek do VAC do jezdcev somavnice EU do 55%	Gradiščna kanalizacijska zbirnilnica CO - odsek do VAC do jezdcev somavnice EU do 55%		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			
Eraž	5862	Gradiščna kanalizacijska zbirnilnica CO - odsek do VAC do jezdcev somavnice EU do 55%	Gradiščna kanalizacijska zbirnilnica CO - odsek do VAC do jezdcev somavnice EU do 55%		MOL OGDP		novog ačnja	kanalizacija			

ZAKLJUČEK

- nujno je prepoznati vlogo občine pri usmerjanju razvoja v prostoru (usmerjanje poselitve ob vnaprejšnji ali hkratni izgradnji infrastrukture)
- OPN – mora postati dokument z ambicijo glede GJI
- celovito obravnavanje GJI: sektorsko načrtovanje – OPN – programski dokumenti – operativno izvajanje: NUJNO PLANIRANJE GJI
  - potrebe (natančno poznati) soočiti z razpoložljivimi viri
  - sistemsko financiranje

Hvala za pozornost !

Marko Fatur

marko.fatur@luz.si
LUZ d.d., Verovškova 64, Ljubljana

